

PRIJEDLOG

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 150/11, 118/14 i 93/16), te točke V. Odluke Vlade Republike Hrvatske o povjeravanju poslova vezanih uz suradnju s Europskom investicijskom bankom i Europskim investicijskim fondom na provedbi Plana ulaganja za Europu („Narodne novine“, br. 102/15) Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ listopada 2018. godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Treće Izvješće o provedbi Plana ulaganja za Europu u Republici Hrvatskoj za razdoblje 1. kolovoza 2017. do 31. srpnja 2018. godine, koje je Vladi Republike Hrvatske dostavilo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije aktom, KLASA: _____; URBROJ: _____, od _____.
2. Zadužuje se Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije da o prihvaćanju Trećeg izvješća iz točke 1. ovog Zaključka na odgovarajući način izvijesti sva nadležna ministarstva.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

KLASA:

URBROJ:

Zagreb, _____

OBRAZLOŽENJE

Sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske od 24. rujna 2015. godine, vezano uz provedbu Plana ulaganja za Europu na području Republike Hrvatske, HBOR-u su kao nacionalnoj razvojnoj banci povjereni poslovi vezani za provedbu Plana ulaganja za Europu u Republici Hrvatskoj. Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije koordinira rad resornih tijela državne uprave, agencija i drugih pravnih osoba putem nacionalnih koordinatora za Plan ulaganja za Europu te osigurava suradnju istih s HBOR-om u provedbi aktivnosti vezanih uz provedbu Plana ulaganja za Europu u Republici Hrvatskoj.

Sukladno Odluci o povjeravanju poslova vezanih uz suradnju s Europskom investicijskom bankom i Europskim investicijskim fondom na provedbi Plana ulaganja za Europu, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, u suradnji s HBOR-om i nacionalnim koordinatorima za Plan ulaganja za Europu, podnosi izvješće Vladi Republike Hrvatske o poduzetnim aktivnostima i ostvarenim rezultatima vezanim uz ovu Odluku.

Plan ulaganja za Europu usmjeren je na uklanjanje prepreka ulaganjima, pružanje vidljivosti i tehničke pomoći ulagačkim projektima te pametnije iskorištavanje novih i postojećih financijskih sredstava. Cilj mu je mobilizirati ulaganja u iznosu od najmanje 500 milijardi EUR do 2020. godine i to putem Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU). EFSU je ključna financijska mjera u okviru Plana ulaganja za Europu koju provodi Europska investicijska banka (EIB).

EFSU je primarno garancijski instrument koji omogućuje dodatnu snažniju kreditnu i garancijsku aktivnost EIB Grupe, a ključna područja ulaganja su infrastruktura, obrazovanje, istraživanje i inovacije te rizično financiranje za mala i srednja poduzeća (MSP). U okviru EFSU-a ne postoje ni regionalne niti sektorske kvote te je dodjeljivanje potpore projektima prilagođeno tržišnoj potražnji. Hrvatska za sada uživa koristi od sporazuma o MSP-ovima i poduzećima srednje tržišne kapitalizacije u okviru EFSU-a. Dosad je u Hrvatskoj odobreno sedam projekata:

- Podjela rizika za srednje kapitalizirana društva i druge prioritete (Hrvatska banka za obnovu i razvitak)
- InnovFin jamstveni instrument za mala i srednja poduzeća (Hrvatska banka za obnovu i razvitak)
- Razvoj istarske rivijere – ulaganje u turističke kapacitete (Valamar Riviera d.d.)
- KKE EL-TO Zagreb – visokoučinkovita kombi-kogeneracijska elektrana (HEP d.o.o.)
- Jamstva u okviru COSME programa (Privredna banka Zagreb d.d.)
- InnovFin jamstveni instrument za mala i srednja poduzeća (Zagrebačka banka d.d.)

- InnovFin jamstveni instrument za mala i srednja poduzeća (Erste&Steiermärkische Bank i Erste&Steiermärkische S-Leasing)

U sklopu Plana ulaganja za Europu djeluje i Europski portal projekata ulaganja (EPPU), kao internetska platforma koja povezuje promotore projekata s ulagačima. Dosad je na EPPU-u objavljeno 417 projekata, među kojima su i 22 projekata iz Hrvatske, koja na portalu traže mogućnost povezivanja s potencijalnim ulagačima. U ovom izvještajnom razdoblju na Europskom portalu projekata ulaganja (EPPU) objavljeno je ukupno 16 projekata iz Republike Hrvatske.

Do kraja izvještajnog razdoblja financiranje EIB-a u okviru Plana ulaganja za Europu u Republici Hrvatskoj iznosilo je 222 milijuna eura, a za koja se očekuje da će potaknuti 890 milijuna eura ukupnih ulaganja. Hrvatska trenutačno zauzima 16. mjesto po ulaganjima potaknutima uz potporu EFSU-a u odnosu na BDP.

Predmetno izvješće izradilo je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, u suradnji s Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

Hrvatska banka za obnovu i razvitak

**Treće izvješće o provedbi Plana ulaganja za Europu u Republici Hrvatskoj za razdoblje
od 1. kolovoza 2017. do 31. srpnja 2018.**

Zagreb, rujan 2018.

SADRŽAJ

1 IZVRŠNI SAŽETAK	1
2 PLAN ULAGANJA ZA EUROPU	2
3 EUROPSKI FOND ZA STRATEŠKA ULAGANJA	3
3.1. IZMJENE I DOPUNE UREDBE EU br 2015/1017 O EFSU I ESCU (EFSU 2.0).	4
3.2. DOSADAŠNJI REZULTATI NA RAZINI EUROPSKE UNIJE	5
3.3. GLAVNE AKTIVNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ.	6
4. EUROPSKI SAVJETODAVNI CENTAR ZA ULAGANJA	7
5. EUROPSKI PORTAL PROJEKATA ULAGANJA	8
6. REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ	12
6.1 PROMOCIJA I UPOZNAVANJE DOMAĆIH DIONIKA S PLANOM ULAGANJA ZA EUROPU	12
6.2 IDENTIFIKACIJA POSTOJEĆIH I POTENCIJALNIH PRIVATNIH I/ILI JAVNIH ULAGAČKIH PROJEKATA U REPUBLICI HRVATSKOJ U OKVIRU FONDA ZA STRATEŠKA ULAGANJA	14
6.3. PROJEKTI U OKVIRU SASTAVNICE ZA INFRASTRUKTURU I INOVACIJE.....	15
6.4 INVESTICIJSKE PLATFORME KAO BUDUĆI POTENCIJAL ZA PROVEDBU PROJEKATA	16

IZVRŠNI SAŽETAK

1. IZVRŠNI SAŽETAK

Plan ulaganja za Europu usmjeren je na uklanjanje prepreka ulaganjima, pružanje vidljivosti i tehničke pomoći ulagačkim projektima, te na pametnije iskorištavanje postojećih i novih financijskih sredstava. Glavni cilj tzv. Junckerovog plana je bila mobilizacija ulaganja u iznosu od najmanje 315 milijardi EUR do sredine 2018. Prema podacima Europske komisije (u daljnjem tekstu: EK) Plan ulaganja za Europu do srpnja 2018. potaknuo je 335 milijardi EUR ulaganja.

Vlada Republike Hrvatske povjerila je Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (u daljnjem tekstu: HBOR) provedbu Plana ulaganja za Europu u Republici Hrvatskoj, a Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (u daljnjem tekstu: MRRFEU) ulogu glavnog koordinatora svih aktivnosti vezanih uz Plan ulaganja za Europu i EFSU u Republici Hrvatskoj.

Europska komisija je u studenome 2016. pokrenula postupak izmjena i dopuna postojeće Uredbe EU br. 2015/1017 o Europskom fondu za strateška ulaganja i Europskom savjetodavnom centru za ulaganja.

Najvažniji elementi dogovora o izmjenama i dopunama Uredbe, postignutog na sastanku Vijeća za ekonomske i financijske poslove, održanom 6. prosinca 2016., te usvojeni u novoj direktivi su: produljenje trajanja EFSU-a do 2020., proširenje kapaciteta financiranja s ciljem ostvarenja ulaganja u vrijednosti od 500 milijardi EUR, povećanje EU jamstva sa 16 na 26 milijardi EUR i EIB-ovog doprinosa s 5 na 7,5 milijardi EUR, tj. povećanje EFSU-a sa 21 milijarde EUR na 33,5 milijarde EUR.

Uredba u pogledu produljenja trajanja Europskog fonda za strateška ulaganja i uvođenja tehničkih poboljšanja za taj fond i Europski savjetodavni centar za ulaganja odobrena je u prosincu 2017.

PLAN ULAGANJA ZA EUROPU

2. PLAN ULAGANJA ZA EUROPU

Plan ulaganja za Europu, ima tri cilja: uklanjanje prepreka ulaganjima, osiguravanje veće vidljivosti i tehničke pomoći za projekte ulaganja i pametnije korištenje financijskim sredstvima. Plan se sastoji od tri stupa:

- Prvi stup čini Europski fond za strateška ulaganja (EFSU), iz kojeg se osigurava jamstvo EU-a za mobilizaciju privatnih ulaganja. U tom smislu Komisija surađuje sa svojim strateškim partnerom, Grupom Europske investicijske banke (EIB).
- Drugi stup čine Europski savjetodavni centar za ulaganja (ESCU) i Europski portal projekata ulaganja (EPPU), koji osiguravaju tehničku pomoć i veću vidljivost mogućnosti za ulaganje, a time pridonose da se predloženi projekti ulaganja ostvare.
- Treći stup čini poboljšanje poslovnog okruženja uklanjanjem regulatornih prepreka ulaganju na nacionalnoj razini i razini EU-a.

Europska komisija je pokrenula Plan ulaganja za Europu s ciljem poboljšanja investicijskog i financijskog okruženja na prostoru EU te kako bi stvorila uvjete za snažnije investicijske aktivnosti. U provedbi Plana ulaganja za Europu kao strateški partneri zajedno nastupaju EK i EIB Grupa. EIB Grupu čine Europska investicijska banka (EIB) i Europski investicijski fond (EIF), gdje je EIB u okviru Plana ulaganja za Europu nadležan za Okvir za infrastrukturu i inovacije, odnosno dugoročna ulaganja, a EIF za Okvir za mala i srednja poduzeća (MSP).

Plan ulaganja za Europu usmjeren je na uklanjanje prepreka ulaganjima, pružanje vidljivosti i tehničke pomoći ulagačkim projektima, te pametnije iskorištavanje postojećih i novih financijskih sredstava.

Ciljevi plana ulaganja za Europu su:

- **mobiliziranje ulaganja u iznosu od najmanje 500 milijardi EUR** tijekom pet godina, putem EFSU-a. Predviđena je potpora strateškim ulaganjima u ključnim područjima poput infrastrukture, obrazovanja, istraživanja i inovacija te rizičnog financiranja za mala i srednje kapitalizirana poduzeća;
- **podržavanje ulaganja u realno gospodarstvo** putem ESCU-a i EPPU-a. ESCU treba omogućiti razmjenu dobrih praksi, stečenog iskustva i studija slučaja iz stvarnog života u području financiranja projekata i upravljanja projektima. Na EPPU se, objavom pouzdanih informacija koje trebaju ulagačima olakšati donošenje odluka, predstavljaju održivi projekti;
- **stvaranje okruženja pogodnog za ulaganja** napredovanjem u smjeru uspostave jedinstvenog digitalnog tržišta, energetske unije i unije tržišta kapitala. Ovaj cilj provodi se u okviru Europskog semestra, u suradnji između EK i država članica.

EUROPSKI FOND ZA STRATEŠKA ULAGANJA

3. EUROPSKI FOND ZA STRATEŠKA ULAGANJA

Ključna financijska mjera u okviru Plana ulaganja za Europu je EFSU kojeg provodi EIB Grupa. Isti podržava financiranje infrastrukture i inovacijskih projekata te malih, srednjih i srednje kapitaliziranih poduzeća.

Vijeće EU-a je u cilju poticanja razvoja gospodarstva donijelo Uredbu EU br. 2015/1017 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2015. o Europskom fondu za strateška ulaganja, Europskom savjetodavnom centru za ulaganja i Europskom portalu projekata ulaganja i o izmjeni uredaba (EU) br. 1291/2013 i (EU) br. 1316/2013 – Europski fond za strateška ulaganja (Uredba). Donošenjem ove Uredbe otvoren je put novim ulaganjima koja su započela sredinom 2015. Uredbom (EU) 2017/2396 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2017. izmijenjena je Uredba (EU) br. 2015/1017 u pogledu trajanja Europskog fonda za strateška ulaganja i uvođenja tehničkih poboljšanja za taj fond i Europski savjetodavni centar za ulaganja. Ovom uredbom trajanje EFSU produženo je do kraja 2020.

Cilj EFSU-a je poticati sudjelovanje privatnih ulagača u širokom rasponu novih projekata ulaganja.

EFSU se temelji na jamstvima iz proračuna EU-a u vrijednosti od 26 milijardi EUR, te 7,5 milijardi EUR iz EIB-a. Kako bi se olakšale isplate u vezi s mogućom aktivacijom jamstava osnovan je jamstveni fond čija će vrijednost postupno dosegnuti 13 milijardi EUR (odnosno 50% ukupnih obveza jamstva EU-a). U konačnici, provedba EFSU-a treba rezultirati ulaganjima u iznosu najmanje 500 milijardi EUR unutar EU-a i to u razdoblju od sredine 2015. do kraja 2020.

Ključna područja ulaganja u okviru EFSU-a su:

- strateška infrastruktura, uključujući digitalnu, prometnu i energetska infrastrukturu;
- obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost;
- obrazovanje i usavršavanje, istraživanje, razvoj i inovacije;
- ekološki i socijalni projekti, te projekti urbanog razvoja; i
- podrška malim i srednjim poduzećima (MSP) i srednje kapitaliziranim društvima.

Predviđena je mogućnost sufinanciranja projekata zajedno s Europskim strukturnim i investicijskim fondovima (ESI Fondovi) te sufinanciranje privatnih i javnih projekata putem povoljnih kredita EIB-a, uz garanciju iz EU proračuna. EFSU je primarno garancijski instrument koji omogućuje dodatnu snažniju kreditnu i garancijsku aktivnost EIB Grupe odnosno:

- preuzimanje većeg rizika od strane EIB Grupe;
- izravno kreditiranje pojedinih većih projekata od strane EIB-a;
- snažniju provedbu instrumenata EIF-a za MSP projekte i
- razvoj platformi za ulaganje.

EUROPSKI FOND ZA STRATEŠKA ULAGANJA

Projekti koje podupire EFSU, u pravilu, moraju imati viši profil rizika od projekata koje EIB Grupa financira u normalnim okolnostima i bez EU garancije. Takvi projekti moraju biti ekonomski i tehnički održivi, spremni za financiranje, te moraju u najvećoj mjeri mobilizirati kapital privatnog sektora. Uvažavajući uvjete EIB-a za izravno kreditiranje projekata, i dalje su posebno zanimljivi pojedinačni projekti veće investicijske vrijednosti (>25 milijuna EUR). Manje projekte zajedničkih karakteristika moguće je grupirati u platforme za ulaganje.

3.1. IZMJENE I DOPUNE UREDBE EU BR. 2015/1017 O EFSU I ESCU (EFSU 2.0)

Europska Komisija je u studenome 2016. pokrenula postupak izmjena i dopuna postojeće Uredbe EU br. 2015/1017 o EFSU i ESCU te su Uredbom (EU) 2017/2396 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2017. uvedene slijedeće izmjene:

- Produljenje trajanja EFSU-a do kraja 2020.;
- Proširenje kapaciteta financiranja s ciljem ostvarenja ulaganja u vrijednosti od 500 milijardi EUR;
- Povećanje EU jamstva sa 16 na 26 milijardi EUR i EIB-ovog doprinosa s 5 na 7,5 milijardi EUR, tj. povećanje EFSU-a sa 21 milijarde EUR na 33,5 milijarde EUR;
- Širenje EFSU-a na više sektora, kao što su poljoprivreda, šumarstvo i bioekonomija, te proširenje obuhvata financiranja na druge industrije i usluge u manje razvijenim regijama i tranzicijskim regijama;
- Uvođenje limita prema kojem najmanje 40% financiranja za projekte u okviru sastavnice za infrastrukturu i inovacije EFSU-a mora pridonositi borbi protiv klimatskih promjena, u skladu s ciljevima utvrđenim na konferenciji COP21;
- Proširenje definicije dodatnosti, na način da EIB-ove posebne aktivnosti koje podupire kroz EFSU, u pravilu, moraju uključivati podređene instrumente, sudjelovanje u podjeli rizika, projekte s prekograničnim karakteristikama, veću izloženost određenim rizicima ili slično;
- Poboljšanje transparentnosti u pogledu odabira projekata (Odbor za ulaganja EFSU-a za svaku operaciju ima obavezu javno objaviti svoje odluke te obrazložiti dodjelu potpore u okviru jamstva EU-a); i
- Jačanje lokalne prisutnosti i uloge ESCU-a koji pruža tehničku potporu zajedno s nacionalnim razvojnim bankama i drugim lokalnim dionicima (u zemljama gdje postoje poteškoće s razvojem projekata za EFSU).

Uz prethodno navedene izmjene, EK je, nakon konzultacija s državama članicama, predložila i izmjene u recitalima Uredbe:

- Jamstvo EU-a može se dodijeliti za EIB financiranje i investicije koje podržavaju ciljeve EFSU-a uključujući, u granicama iz Ugovora o Europskoj Uniji, i projekte iz područja sigurnosti i obrane;

EUROPSKI FOND ZA STRATEŠKA ULAGANJA

- Lakše kombiniranje financiranja u okviru EFSU-a s drugim izvorima financiranja Unije, uključujući ESI Fondove, uz ograničenje do 90% ukupnih projektnih troškova za manje razvijene regije i 80% za sve druge regije (EK je predložila pojednostavnjenje Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006, kako bi se olakšalo takvo kombiniranje).
- EIB mora obavijestiti EK o svojim saznanjima o preprekama za ulaganja u državama članicama, primijećene u obavljanju investicijskih poslova vezanih za EFSU, a EK te nalaze treba uzeti u obzir u kontekstu Europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika.

Izmjenama Uredbe uveden je i niz operativnih poboljšanja te su u obzir uzeta prethodno stečena iskustva iz provedbe. Europsko vijeće usvojilo je zaključke o preprekama za ulaganja, te je pozvalo EK da u svojim preporukama za ekonomsku politiku uzme u obzir slabe točke za ulaganja, a države članice da u potpunosti provedu te preporuke.

3.2. DOSADAŠNJI REZULTATI NA RAZINI EUROPSKE UNIJE

U okviru EFSU-a su do kraja izvještajnog razdoblja na teritoriju EU odobreni projekti u vrijednosti od 108,1 milijardi EUR. Od toga je 93,1 milijardi EUR plasirano preko EIB-a u okviru sastavnice za infrastrukturu i inovacije te 15 milijardi EUR preko EIF-a, u okviru sastavnice za MSP-ove.

Kroz odobrene projekte očekuje se ostvarenje investicija u vrijednosti od 335 milijardi EUR.¹

SEKTORSKA DISTRIBUCIJA ULAGANJA:

39%	MSP-ovi
38%	Istraživanje, razvoj i inovacije
18%	Digitalne tehnologije
5%	Socijalna infrastruktura

¹ Posljednji podaci EIB-a odnose se na razdoblje do 17. srpnja 2018.

EUROPSKI FOND ZA STRATEŠKA ULAGANJA

3.3. GLAVNE AKTIVNOSTI U REPUBLICI HRVATSKOJ

Vlada Republike Hrvatske je Odlukom o povjeravanju poslova vezanih uz suradnju s EIB-om i EIF-om na provedbi Plana ulaganja za Europu od 24. rujna 2015. („Narodne novine“ br. 102/15) odredila HBOR kao nacionalnu kontakt točku za sve projekte koji se žele kandidirati za EFSU. Istom Odlukom MRRFEU je određeno za glavnog koordinatora rada resornih tijela državne uprave, agencija i drugih pravnih osoba osiguravajući istovremeno suradnju istih s HBOR-om na provedbi Plana ulaganja za Europu. U izvještajnom razdoblju pokrenut je niz aktivnosti s ciljem identifikacije ulagačkih projekata, te upoznavanja domaćih investitora i ključnih partnera u Republici Hrvatskoj o mogućnostima i uvjetima financiranja putem EFSU-a.

Poduzete aktivnosti mogu se podijeliti u tri osnovne skupine:

- Promocija i upoznavanje domaćih dionika s Planom ulaganja za Europu, s posebnim naglaskom na EFSU, ali i upoznavanje s ESCU-om i EPPU-om;
- Identifikacija postojećih i potencijalnih privatnih i/ili javnih ulagačkih projekata u Republici Hrvatskoj čija vrijednost je u pravilu veća od 25 milijuna EUR (koji mogu aplicirati za izravno kreditiranje EIB-a); i
- Razvoj novih proizvoda i korištenje financijskih instrumenata dostupnih u okviru EFSU-a za MSP-ove i projekte manje vrijednosti (u pravilu < 25 milijuna EUR).

EUROPSKI SAVJETODAVNI CENTAR ZA ULAGANJA

4. EUROPSKI SAVJETODAVNI CENTAR ZA ULAGANJA

ESCU je dodatno sredstvo jačanja europskog okruženja za ulaganja i poslovanje. ESCU je zajednička inicijativa EK i EIB-a i služi kao jedinstvena pristupna točka uslugama tehničke i savjetodavne pomoći promotorima projekata iz privatnog i javnog sektora.

Savjetodavne usluge uključuju pomoć kod strukturiranja i financiranja projekta, jačanje kapaciteta i dr. Javni subjekti mogu se besplatno koristiti ESCU-om, a privatne tvrtke plaćaju naknadu za korištenje savjetodavnih usluga. Promotori projekta mogu sami prijaviti svoje projekte na internet stranicama ESCU-a, koristeći obrazac koji je dostupan na poveznici: <http://eiah.eib.org/find-support/wizard-page/index.htm>.

ESCU je:

- jedinstvena ulazna točka za široku ponudu programa savjetodavne i stručne pomoći, te inicijativa za javne i privatne korisnike koju pružaju vrhunski stručnjaci;
- platforma za suradnju radi jačanja, razmjene i širenja stručnog znanja među partnerskim institucijama ESCU-a i šire;
- instrument procjene i rješavanja nezadovoljenih potreba jačanjem ili proširivanjem postojećih savjetodavnih usluga, odnosno stvaranjem novih zbog porasta potražnje.

Za lakši pristup uslugama ESCU-a na nacionalnoj i lokalnoj razini EIB je sa HBOR-om potpisao sporazum o suradnji kako bi se savjetodavne usluge bolje prilagodile lokalnim potrebama i približile krajnjim korisnicima u Hrvatskoj.

Kao što je prethodno spomenuto, savjetodavne usluge ESCU-a koristio je KBC iz Rijeke, a planira se i sljedeća faza angažmana ESCU-a sa ciljem dovršetka svih planiranih investicija do 2025.

MRRFEU je krajem svibnja 2017. uputilo zahtjev za savjetodavnim uslugama ESCU-a. Cilj je bio dobivanje tehničke pomoći u okviru ESCU-a kako bi se unaprijedili procesi i postupci vezani uz planiranje i provedbu investicija.

U utorak, 6. ožujka 2018., potpisan je Sporazum između MRRFEU-a te EIB-a o pružanju savjetodavnih usluga hrvatskim javnim institucijama u svrhu identificiranja, pripreme i razvijanja investicijskih projekata.

Sporazum o pružanju savjetodavnih usluga u cijelosti je financiran od strane EIB-a, a doprinijet će uspostavi učinkovitijeg investicijskog planiranja kroz prepoznavanje nedostataka u postojećem sustavu, predlaganjem mjera i preporuka za unaprjeđenje sustava te realizaciji investicijskih projekata.

EUROPSKI PORTAL PROJEKATA ULAGANJA

5. EUROPSKI PORTAL PROJEKATA ULAGANJA

EPPU je internetska platforma koja povezuje promotore projekata s ulagačima. EPPU-om upravlja EK, u cilju povećanja vidljivosti i mogućnosti financiranja investicijskih projekata. Promotori projekta sami prijavljuju svoje projekte na EPPU, koristeći obrazac koji je dostupan na poveznici: <https://ec.europa.eu/eipp/desktop/hi/index.html>

Portal je namijenjen prijavljivanju investicija:

- većih od 1 milijun EUR;
- svrstanih u jedan od unaprijed definiranih sektora s visokom ekonomskom dodanom vrijednošću;
- čija je provedba započela ili se očekuje da će započeti u roku od 3 godine od datuma podnošenja projekta EIPP-u;
- čiji je promotor privatni ili javni nositelj iz zemalja članica EU;
- usklađenih s nacionalnim i EU zakonodavstvom.

Podnošenje i objava projekata besplatna je za sve promotore projekata iz javnog ili privatnog sektora.

U ovom izvještajnom razdoblju na Europskom portalu projekata ulaganja (EPPU) objavljeno je ukupno 16 projekata iz Republike Hrvatske:

1. Info Novitas - Investment in Infinity ECM platform

Nositelj projekta je Info Novitas d.o.o., a procijenjena vrijednost investicije iznosi 20 milijuna EUR. Riječ je o modernoj multifunkcionalnoj Enterprise Content Management platformi koja uključuje niz integriranih podsustava, rješenja i više od 50 alata za suradnju, komunikaciju i upravljanje cjelokupnim poslovanjem. Platforma je u potpunosti razvijena, a investicije su potrebne kako bi se proizvod lansirao na svjetsko tržište.

2. Žičara Učka

Nositelj projekta je Cable car Ucka d.o.o., a procijenjena vrijednost investicije iznosi 20 milijuna EUR. Riječ je o projektu konstrukcije 4,700 metara duge žičare koja bi povezivala obalu Jadranskog mora sa planinom Učka. Radi se o drugoj fazi projekta koji uključuje izgradnju posjetiteljskog centra na vrhu Učke (koji je već izgrađen) i izgradnju marine na polaznoj stanici (treća faza projekta).

3. **Zagreb Pier Deep Sea Container Terminal (ZCT)**

Nositelj projekta je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 350 milijuna EUR. Riječ je o projektu kojim se predviđa izgradnja kontejnerskog terminala sa modernom infrastrukturom i podstrukturom kako bi se udovoljilo konstantnom povećanju kontejnerskog prometa u riječkoj luci.

4. **Golf projekt Pukljan**

Nositelj projekta je Ministarstvo državne imovine, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 280 milijuna EUR. Riječ je o projektu izgradnje turističke zone sa zabavnim centrom i golf igrališta u kombinaciji sa smještajnim kapacitetima.

5. **Hidrobaza**

Nositelj projekta je Ministarstvo državne imovine, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 50 milijuna EUR. Riječ je o projektu koji je temeljen na Strategiji razvoja turizma do 2020. a kojim je predviđena izgradnja turističkog odmarališta visoke kvalitete.

6. **Saccorgiana, Pula**

Nositelj projekta je Ministarstvo državne imovine. a procijenjena vrijednost investicije iznosi 80 milijuna EUR. Riječ je o projektu kojim se predviđa uređenje novog turističkog kompleksa (hoteli, kamp i dodatni sadržaji kategorije 4/5*).

7. **Luka Ploče**

Nositelj projekta je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 150 milijuna EUR. Riječ je o projektu kojim lučka uprava provodi projekt trgovinske i transportne integracije sa ciljem povećanja kapaciteta luke i kvalitete usluga te kompetitivnosti transportne rute koja se nalazi na području luke.

8. **HES Kosinj/Senj II (hidroelektrana)**

Nositelj projekta je Hrvatska elektroprivreda d.d., a procijenjena vrijednost investicije iznosi 500 milijuna EUR. Riječ je o drugoj fazi razvoja postojeće hidroelektrane na rijekama Lika i Gacka što uključuje izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih kapaciteta (otprilike 650 MW).

9. Pomorska turistička luka- Marina Ploče

Nositelj projekta je Grad Ploče, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 21 milijuna EUR. Riječ je o projektu izgradnje turističke pomorske luke kapaciteta 400 vezova na lokaciji „Pod cestom“ na području naselja Bačina, Grad Ploče.

10. BEECO - Croatian Biomass Project

Nositelj projekta je Bio Eco Energy Company, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 25 milijuna EUR. Riječ je o projektu kojim se rješava pitanje opskrbe sirovinom potrebnom za proizvodnju biogoriva, vlakana, biokemijskih proizvoda ili energije. Projektom se obuhvaća proizvodnja sadnog materijala te uspostava plantaže biomase za potrebe proizvodnje krajnjih korisnika.

11. Plinska elektrana kombiniranog ciklusa Slavonski Brod (CCPP SB)

Nositelj projekta je Crodux Energetika SPV, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 450 milijuna EUR. Riječ je o projektu koji obuhvaća izgradnju plinske elektrane kombiniranog ciklusa na rijeci Savi kapaciteta 600 MW.

12. Kompleks Zapadna Žabica

Nositelj projekta je Grad Rijeka, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 50 milijuna EUR. Riječ je o projektu koji obuhvaća izgradnju novog autobusnog terminala u blizini postojećeg autobusnog kolodvora. Projekt uključuje i izgradnju javne garaže na 4 etaže sa 940 parkirnih mjesta, trgovačkog centra i poslovnih objekata.

13. Aquapark Zelina

Nositelj projekta je Grad Sveti Ivan Zelina, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 6 milijuna EUR. Riječ je o projektu koji uključuje izgradnju sportskog i rekreacijskog kompleksa sa bazenima, restoranima i sl.

14. Hotel Fortress Brod

Nositelj projekta je Razvojna agencija Grada Slavenskog Broda d.o.o., a procijenjena vrijednost investicije iznosi 5 milijuna EUR. Riječ je o projektu kojim se planira rekonstrukcija bivše vojne zgrade, koja je bila dio tvrđave Brod, u moderni hotel.

15. Hotel Sport Delnice

Nositelj projekta je Grad Delnice, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 3,2 milijuna EUR. Riječ je o projektu kojim se planira rekonstrukcija stare zgrade zdravstvenog centra koji više nije u funkciji te njegova prenamjena u hotel sa 4*.

16. Marof Lekenik Poslovna zona

Nositelj projekta je Općina Lekenik, a procijenjena vrijednost investicije iznosi 11,1 milijuna EUR. Ovim projektom nudi se mogućnost kupovine 43 parcele unutar uređene poslovne zone Marof Lekenik koje se mogu koristiti u poslovne i proizvodne namjene.

REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ

6. REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ

Do kraja izvještajnog razdoblja financiranje EIB-a u okviru Plana ulaganja za Europu u Republici Hrvatskoj iznosilo je 222 milijuna eura a za koja se očekuje da će potaknuti 890 milijuna eura ukupnih ulaganja.² Hrvatska trenutačno zauzima 16. mjesto po ulaganjima potaknutima uz potporu EFSU-a u odnosu na BDP.

6.1. PROMOCIJA I UPOZNAVANJE DOMAĆIH DIONIKA S PLANOM ULAGANJA ZA EUROPU

Obzirom da među investitorima u RH Plan ulaganja za Europu još uvijek nije prepoznat kao mogući način realizacije investicija potrebno je nastaviti raditi na upoznavanju dionika i potencijalnih korisnika s tom inicijativom, posebice njenom glavnom financijskom mjerom EFSU-om.

- HBOR i MRRFEU su 30. svibnja 2017. zaključili Sporazum o suradnji na provedbi izobrazbe *Mogućnosti financiranja za projekte – Plan ulaganja za Europu i Europski fond za strateška ulaganja*, kojim se predviđa održavanje četiri radionice u 2017., usmjerene na temeljne elemente Plana ulaganja za Europu. Za pripremu i održavanje predmetnih radionica zaduženi su MRRFEU i HBOR, a radionice su bile namijenjene zaposlenicima upravljačkih tijela za ESIF i drugih tijela u sustavu upravljanja i kontrole provedbe ESIF-a, svim zaposlenicima središnjih tijela državne uprave, regionalnim koordinatorima, predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i srednjem menadžmentu javnih poduzeća, posebice onima koji sudjeluju u kreiranju razvojnih strategija, strateških i investicijskih planova. S obzirom da ovaj Sporazum nije realiziran u 2017., u ožujku 2018. zaključen je novi sporazum, te od srpnja 2018. MRRFEU te HBOR u suradnji s Državnom školom za javnu upravu zajedno održavaju cjelodnevnu edukaciju u trajanju od 8 sati pod naslovom *Mogućnosti financiranja za projekte - Plan ulaganja za Europu i Europski fond za strateška ulaganja*. Prva cjelodnevna edukacija održana je u srpnju 2018., a druga u rujnu 2018., te je planirano održavanje 4 radionice za svaku kalendarsku godinu. Edukacija je namijenjena zaposlenicima upravljačkih tijela za ESI fondove i drugih tijela u sustavu upravljanja i kontrole provedbe ESI fondova, svim zaposlenicima središnjih tijela državne uprave, regionalnim koordinatorima i predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a koncipirana je kao radionica te je usmjerena na temeljne elemente Plana ulaganja za Europu. Polaznici se informiraju o tome kako EFSU funkcionira u praksi, za kakve vrste projekata se može

² Izvor: Europska Komisija, izvješće o stanju provedbe EFSU za Republiku Hrvatsku (srpanj, 2018.).

REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ

koristiti, kako mu pristupiti i slično. Polaznici ove edukacije bivaju osposobljeni za primjenu informacija o Planu ulaganja za Europu u svakodnevnom radu, u okviru pripreme projekata, planiranja budućeg financijskog portfelja te mogućnosti koordinacije strateških investicija prilikom traženja mogućnosti jamstava i osiguranja financiranja.

- 30. studenog 2017. u organizaciji HGK održan je skup pod nazivom *Junckerovim planom do holjeg ulagačkog okruženja*, na kojem su sudjelovali predstavnici privatnog i javnog sektora. Spomenutom skupu prisustvovao je i g. Wilhelm Molterer, glavni direktor EFSU-a, koji je tom prilikom posebno istaknuo važnost razvoja EFSU platformi za ulaganja koje mogu grupirati nekoliko ulagačkih projekata na teritoriju određene države, multinacionalne ili multiregionalne platforme, a koje mogu grupirati partnere iz nekoliko država članica ili trećih zemalja zainteresiranih za projekte na određenom zemljopisnom području i tematske platforme koje mogu grupirati ulagačke projekte u određenom sektoru. Razvoj platformi za ulaganja posebno je značajan u manjim zemljama članicama koje nemaju puno velikih projekata za financiranje, već postoji mogućnost grupiranja projekata manje vrijednosti, što izravno utječe na veću mogućnost njihove realizacije;
- Dana 6. ožujka 2018., održan je promotivni događaj u organizaciji ESCU-a, u suradnji s MRRFEU-om te HBOR-om pod nazivom: *Investicijski plan za Europu: savjetodavne usluge i mogućnosti financiranja za hrvatske promotore projekata*. Cjelodnevni promotivni događaj bio je posvećen mogućnostima savjetovanja i financiranja dostupnim hrvatskim kako privatnim tako i javnim promotorima projekata u okviru Plana ulaganja za Europu. Događaj je također pružio priliku da sudionici saznaju više o savjetodavnim službama EIB-a koje su dostupne za identifikaciju i pripremu investicijskih projekata. Dio promotivnog događaja bio je posvećen i investicijskim platformama, njihovim ciljevima, uspostavi i funkcioniranju. Događaj je također pružio priliku hrvatskim konzultantima da saznaju više o mogućnostima suradnje koju nudi EIB za pružanje savjetodavnih usluga u Hrvatskoj;

Druge poduzete promotivne aktivnosti od strane HBOR-a:

- Održani su sastanci s predstavnicima agencija, komora, udruge banaka i poslodavaca te s većim poslovnim bankama u RH;
- Održani su sastanci i upućeni dopisi za dostavu projekata većem broju javnih poduzeća;
- U suradnji s MRRFEU-om upućeni su dopisi regionalnim koordinatorima i županijama, vezano za prijave projekata prihvatljivih za financiranje u okviru Plana ulaganja za Europu te su održani sastanci s istima;
- Održani su sastanci s većim privatnim subjektima za koje je ocijenjeno da bi mogli imati projekte prihvatljive za izravno kreditiranje EIB-a (s obzirom na namjenu i veličinu).

REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ

6.2. IDENTIFIKACIJA POSTOJEĆIH I POTENCIJALNIH PRIVATNIH I/ILI JAVNIH ULAGAČKIH PROJEKATA U REPUBLICI HRVATSKOJ U OKVIRU FONDA ZA STRATEŠKA ULAGANJA

Potencijalni ulagački projekti nalaze se u različitim fazama pripremljenosti i većinom nisu spremni za financiranje, bilo zbog financijskih, regulatornih ili drugih prepreka. Uvrštenje projekata na indikativnu listu projekata ne predstavlja jamstvo u realizaciji financijskih sredstava EFSU-a, jer EFSU ne funkcionira na način da vlasti kandidiraju ulagačke projekte, već se nositelji projekata mogu i sami obratiti EIB-u. Za spremne projekte EIB pokreće proces procjene, u skladu sa svojom standardnom procedurom. Postupak odobrenja projekta u pravilu traje 6 mjeseci.

Na inicijativu MRRFEU-a osnovano je međuresorno Povjerenstvo za koordinaciju EU instrumenata u području energetike, prometa i mrežne infrastrukture koje ima zadaću koordinirati sve aktivnosti povezane s investicijama u navedenim sektorima koristeći sve raspoložive EU instrumente. Spomenuto Povjerenstvo nastavilo je rad u obliku Pododbora za koordinaciju investicija i praćenje provedbe centraliziranih EU instrumenata i programa u Republici Hrvatskoj, kao tematskog pododbora Nacionalnog koordinacijskog odbora za Europske strukturne i investicijske fondove i instrumente Europske unije u Republici Hrvatskoj.

U Zagrebu je 8. veljače 2018. održana treća sjednica Pododbora za koordinaciju investicija i praćenje provedbe centraliziranih EU instrumenata i programa u Republici Hrvatskoj koja je poslužila kao svečani događaj predstavljanja savjetodavnog ugovora tehničke pomoći dobivenog od strane ESCU-a te konzultantskog tima stručnjaka iz grupacije ACUMEN7. Na sjednici su predstavljeni problemi s planiranjem i provedbom investicija u RH koji su doveli do pokretanja ovog ugovora te su predstavnici ESCU-a i konzultantskog tima predstavili svoj plan rada.

U sklopu priprema za novi program InvestEU, koji će biti nasljednik Plana ulaganja za Europu, od srpnja 2018. započelo se s koordinacijom u kojoj sudjeluju predstavnici resornih tijela (MRRFEU i HBOR, Ministarstvo financija, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova), koji se na mjesečnoj osnovi sastaju i razmjenjuju mišljenja te komentiraju sve novosti vezano uz definiranje novog programa. Zaključci doneseni na koordinaciji služe kao osnova za pripremu stajališta hrvatskih predstavnika pred relevantnim institucijama EU. Program InvestEU provodit će se od 2021. do 2027. i nadovezuje se na EFSU u smislu pružanja proračunskog jamstva EU-a radi potpore ulaganjima i pristupu financiranju. Programom InvestEU nastojat će se potaknuti dodatna ulaganja u vrijednosti od 650 milijardi EUR.

REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ

6.3. PROJEKTI U OKVIRU SASTAVNICE ZA INFRASTRUKTURU I INOVACIJE

U Hrvatskoj su među ostalim, u okviru sastavnice za infrastrukturu i inovacije, podršku dobili:

1. Valamar Riviera d.d.

Odbor direktora EIB-a je 31. siječnja 2017. odobrio financiranje privatnog projekta ulaganja u turističke kapacitete društva Valamar Riviera d.d. u ukupnom iznosu od 60 milijuna EUR, od čega 44 milijuna EUR putem kredita HBOR-u (I. faza) i 16 milijuna EUR izravnim kreditom (II. faza). Ugovor o financiranju za I. fazu zaključen je 24. ožujka 2017., a za II. fazu 6. ožujka 2018.

2. HEP d.d.

Na sastanku Odbora direktora EIB-a 15. lipnja 2017. odobren je projekt „KKE EL-TO Zagreb – Visokoučinkovita kombi-kogeneracijska elektrana“. Projekt se odnosi na zamjenu zastarjelih komponenti kombi-kogeneracijske toplane čija je provedba nužna radi zadovoljenja regulative EU vezane uz zaštitu okoliša. Provedba projekta planirana je u razdoblju od 2017. do 2020. Ukupna vrijednost projekta je 195 milijuna EUR. Zajam koji je odobren za ovaj projekt iznosi do 50 milijuna EUR i planiran je na rok od 15 godina. Osim navedenog kredita planirani su i drugi izvori financiranja poput kredita Europske banke za obnovu i razvitak (EBRD) i komercijalnih banaka u iznosu do 100 milijuna EUR, dok je preostalih 45 milijuna EUR osigurano od strane promotora projekta HEP d.d. Ugovor o financiranju zaključen je 24. srpnja 2018.

3. HBOR (projekt De-linked risk sharing)

Također, EIB je HBOR-u odobrio 50 milijuna EUR za instrument podjele rizika uz potporu EFSU-a kojim bi se pokrilo do 50% kreditnog rizika povezanog s portfeljem postojećih kredita poduzećima u HBOR-ovoj bilanci. Uz resurse dostupne kroz ovo jamstvo, HBOR je u mogućnosti odobravati nove kredite srednje kapitaliziranim poduzećima i drugim prihvatljivim promotorima. Garancijski sporazum potpisan je 21. studenog 2016.

U Hrvatskoj su, u okviru sastavnice za MSP, podržani:

1. HBOR je potpisao sporazum s EIF-om za korištenje jamstva InnovFin iz EU programa Obzor 2020, a uz osiguranu potporu EFSU-a. Očekuje se da će se zahvaljujući predmetnom jamstvu, generirati portfelj zajmova vrijednosti do 10 milijuna EUR za inovativna hrvatska poduzeća.

REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ

2. Privredna banka Zagreb d.d. i Europski investicijski fond potpisali su Ugovor o jamstvu iz COSME programa iz EU programa za konkurentnost malih i srednjih poduzeća u iznosu od 46 milijuna EUR.
3. UniCredit Grupa je potpisala sporazum s EIF-om u okviru programa InnovFin - jamstveni instrument za mala i srednja poduzeća u iznosu od 160 milijuna EUR. Za Hrvatsku je preko Zagrebačke banke d.d. osigurano 10 milijuna EUR za mala i srednja poduzeća usmjerena na istraživačke i razvojne aktivnosti.
4. EIF, Erste&Steiermärkische Bank i Erste&Steiermärkische S-Leasing potpisali su sporazum o jamstvu u okviru programa InnovFin, koje će Erste-u omogućiti da inovativnim malim i srednjim tvrtkama u Hrvatskoj osigura zajmove i zakupe u vrijednosti od 100 milijuna EUR.

6.4. INVESTICIJSKE PLATFORME KAO BUDUĆI POTENCIJAL ZA PROVEDBU PROJEKATA

Tijekom održanih sastanaka s različitim dionicima, zaključeno je da bi se (uzimajući u obzir veličinu potencijalnih projekata u Republici Hrvatskoj) u narednom razdoblju bilo dobro fokusirati na razvoj investicijskih platformi (IP) ili okvirnih kreditnih linija uz garanciju EFSU-a na sljedećim područjima:

- Energetska učinkovitost;
- Prometna infrastruktura, gradski prijevoz i luke;
- Digitalna infrastruktura;
- Obrazovna, zdravstvena i socijalna infrastruktura.

Navedeno je u više navrata raspravljano s predstavnicima EIB-a koji su suglasni s predloženim pristupom.

Isto tako, u komunikaciji s predstavnicima EK, HBOR je iskazao interes za prije navedenim, kao i za održavanjem edukacija na temu različitih mogućnosti i modela financiranja dostupnih za NRB-ove u okviru investicijskih platformi.

Izmjenom Uredbe vezano za Plan ulaganja za Europu očekuje se da ESCU preuzme proaktivniju ulogu vezano za ispitivanje dostupnih mogućnosti formiranja investicijskih platformi. Navedeno će biti od velike pomoći za zemlje slične veličine kao i RH koje u bazi projekata nemaju velikih projekata, ali potencijalno imaju veći broj manjih projekata koji bi se mogli objediniti u okviru investicijske platforme.

Investicijske platforme su geografski ili sektorski usmjereni financijski instrumenti koji trebaju biti strukturirani na takav način da učinkovito odgovore na tržišne nedostatke, a da pri tome ne ugroze tržište ponudivši zamjenu klasičnim oblicima financiranja. Stoga EIB nastoji osmišljavati IP na način da budu komplementarne postojećim EFSI uslugama, uključujući onim

REZULTATI PROVEDBE PLANA ULAGANJA ZA EUROPU U REPUBLICI HRVATSKOJ

postojećim EIB Grupe, kao i uslugama NRB-ova (nacionalnih razvojnih banaka, u Republici Hrvatskoj HBOR).

Investicijske platforme obuhvaćaju široku paletu financijskih proizvoda što ih čini atraktivnim odgovorom za aktualne potrebe tržišta. IP su podržane od strane EFSU-a jer podržavajući grupe projekata koji izravno doprinose ostvarenju pojedinih EU politika imaju velik potencijal doprinijeti ciljevima Plana ulaganja za Europu.

IP ne uspostavlja sam EIB već sponzori ili promotori projekata koji mogu biti javna tijela, NRB-ovi, civilni sektor ili privatni investitori. EIB može pružiti savjetodavnu potporu za uspostavljanje IP putem ESCU-a te ih financijski poduprijeti preko EFSU-a.

Dobro osmišljene IP imaju potencijal da privuku ulaganja te omoguće kombiniranje sredstva iz različitih izvora čime neko ulaganje čine još dostupnijim. IP pružaju potporu (zajmovi, equity, jamstva...) nedovoljno zastupljenima sektorima na tržištu komercijalnih bankarskih (i drugih ponuđača na financijskom tržištu) proizvoda poticanjem grupiranja investitora za financiranje portfelja. grupiranjem sektorski istovjetnih projekata manjeg opsega kako bi lakše pristupili izvoru financiranja, te onim projektima koje konvencionalno financijsko tržište drži potencijalno pre-rizičnima.